

# PILAR 3 2021

Pareto Bank ASA  
20. juli 2021



## INNHALDSFORTEGNELSE

1	Innledning .....	4
2	Kapitaldekningsregelverk .....	5
2.1	Pilar 1 - Minimumskrav til ansvarlig kapital.....	5
2.2	Pilar 2 - Vurdering av samlet kapitalbehov og tilsynsmessig oppfølging .....	5
2.3	Pilar 3 - Offentliggjøring av finansiell informasjon.....	6
3	Regulatorisk kapitalkrav .....	7
3.1	Kapitalkrav .....	7
3.2	Fremtidig utvikling .....	8
4	Ansvarlig kapital og kapitalkrav .....	9
4.1	Ansvarlig kapital .....	9
4.2	Beregningsgrunnlag og kapitalkrav .....	10
4.3	Uvektet kjernekapital.....	11
5	Kapitalplanlegging .....	12
5.1	Kapitalmål.....	12
5.2	Kapitalkravsmargin.....	12
5.3	Utbyttepolicy .....	12
5.4	Kapitalplan .....	13
6	Styring og kontroll av risiko .....	14
6.1	Risikotoleranse .....	14
6.2	Risikostyring.....	14
6.2.1	Rammeverk for risikostyring .....	14
6.3	Virksomhetsstyring.....	15
6.3.1	Styret og underutvalg .....	16
6.3.2	Godtgjørelsesordning .....	16
6.4	Kredittrisiko og porteføljekvalitet.....	17
6.4.1	Definisjon kredittrisiko.....	17
6.4.2	Risikoprofil.....	17
6.4.3	Styring og kontroll .....	17
6.4.4	Måling av kredittrisiko .....	17
6.4.5	Eksposering hensyntatt i pilar 1 .....	18
6.4.6	Vurdering av kapitalbehov for kredittrisiko i pilar 2 .....	18
6.4.7	Nedskrivninger og måling av mislighold.....	18
6.5	Konsentrasjonsrisiko.....	19
6.5.1	Definisjon .....	19
6.5.2	Risikoprofil.....	19
6.5.3	Kundekonsentrasjonsrisiko.....	19

6.5.4	Næringskonsentrasjon.....	20
6.6	Risiko knyttet til høy utlånsvekst.....	21
6.6.1	Definisjon .....	21
6.6.2	Styring og kontroll .....	21
6.6.3	Eksponering hensyntatt i pilar 1 .....	21
6.6.4	Vurdering av kapitalbehov knyttet til høy utlånsvekst i pilar 2 .....	22
6.7	Markedsrisiko .....	22
6.7.1	Eksponering hensyntatt i pilar 1 .....	22
6.7.2	Aksjerisiko .....	22
6.7.3	Renterisiko.....	22
6.7.4	Valutarisiko.....	23
6.7.5	Kredittspreadrisiko.....	23
6.7.6	Eiendomsrisiko .....	25
6.8	Finansierings- og likviditetsrisiko.....	25
6.8.1	Likviditetsrisiko .....	25
6.8.2	Styring og kontroll .....	25
6.9	Operasjonell risiko.....	25
6.9.1	Definisjon .....	25
6.9.2	Risikoprofil.....	27
6.9.3	Eksponering hensyntatt i pilar 1 .....	27
6.9.4	Styring og kontroll .....	27
6.9.5	Vurdering av kapitalbehov knyttet til operasjonell risiko i pilar 2 .....	27
6.10	Gjenopprettingsplan .....	27
7	Oppsummering og vurdering av kapitalbehovet .....	29

Pilar 3 vedlegg (Excel)

## 1 INNLEDNING

Institusjoners offentliggjøringsplikt er regulert i åttende del av kapitalkravsforordningen (CRR (EU) 2013/575). Dette dokumentet gir en beskrivelse av risiko- og kapitalstyringen i Pareto bank og skal dekke krav til offentliggjøring av finansiell informasjon slik dette fremkommer i gjeldende regelverk.

Informasjonen som fremkommer er basert på tall per 31.12.2020 om ikke annet er opplyst, og oppdateres normalt årlig. Banken gjennomfører minimum årlig en analyse av kapitalbehovet for å vurdere om det er samsvar mellom valgt risikonivå og bankens soliditet (ICAAP). Dette dokument oppdateres i samsvar med analysen som gjøres. Enkelte informasjonstabeller i vedlegg til dette pilar 3 dokumentet er oppdatert kvartalsvis eller halvårlig.

Finanstilsynet gjennomførte i 2017 sin vurdering av Pareto Banks risikoer, kapitalbehov og likviditetsbehov (SREP). Banken fikk da et vedtak om at banken skal ha kapital tilsvarende minst 3,2 % av risikovektet beregningsgrunnlag for å dekke risikoer som ikke, eller bare delvis, er dekket i pilar 1. Pilar 2 kravet skal dekkes av ren kjernekapital. Banken hører til SREP-gruppe 3 og gjennomgår en detaljert SREP vurdering med skriftlig tilbakemelding minst hvert tredje år og en forenklet og overordnet SREP-vurdering årlig. Hovedvurderingen i 2020 ble utsatt på grunn av koronapandemien, og Finanstilsynet har varslet en vurdering i år.

Årsregnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards og tilhørende fortolkninger som fastsatt av EU, samt de ytterligere norske opplysningskravene som følger av regnskapsloven herunder årsregnskapsforskriften for banker, finansieringsforetak m.m.

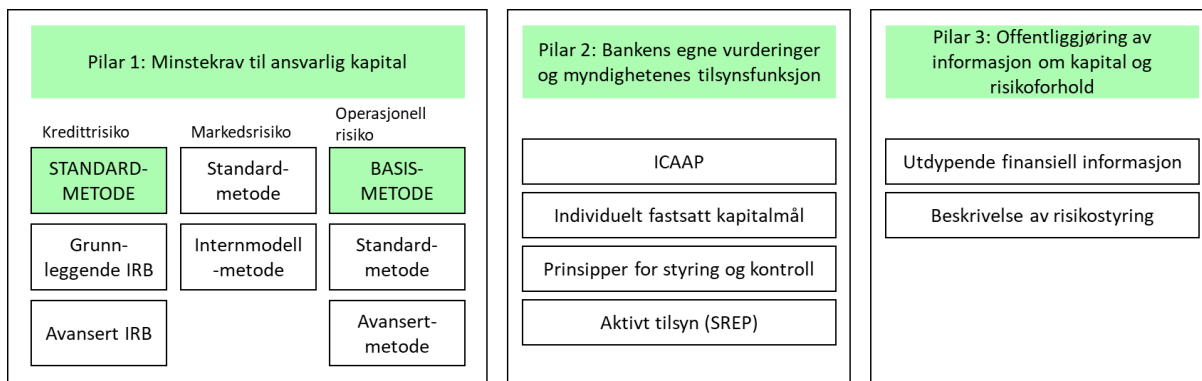
For ytterligere informasjon om bankens finansielle stilling og utvikling vises det til bankens års- og delårsrapporter mv. som er tilgjengelig på bankens hjemmeside [www.paretobank.no/investor/](http://www.paretobank.no/investor/).

Banken inngår ikke i konsern og utarbeider kun selskapsregnskap (morbank).

## 2 KAPITALDEKNINGSREGELVERK

Baselkomiteen la 16. desember 2010 frem kapital- og likviditetsstandarder for banknæringen, Basel III. I EU er disse anbefalingene gjennomført i CRD4 (direktiv 2013/36) og CRR (forordning 575/2013). Regelverket baserer seg på 3 pilarer:

- Pilar 1 - Minimumskrav til ansvarlig kapital
- Pilar 2 - Vurdering av samlet kapitalbehov og tilsynsmessig oppfølging
- Pilar 3 - Markedsdisiplin og krav til ekstern rapportering og risikoforhold.



### 2.1 Pilar 1 - Minimumskrav til ansvarlig kapital

Minstekravet til kapitaldekning er 8 %. Minstekravet omfatter krav til sammensetning av ansvarlig kapital, krav til beregningsgrunnlaget for kredittrisiko samt eksplisitte kapitalkrav for operasjonell risiko, motpartsrisiko og markedsrisiko.

Pareto Bank har valgt standardmetoden for beregning av kapitalkravet for kredittrisiko, standardisert metode for beregning av kapitalkravet for motpartsrisiko for derivater og basismetoden for beregning av kapitalkravet for operasjonell risiko. Banken har ingen handelsportefølje eller eksponering som gjør at banken p.t. omfattes av kapitalkravet for markedsrisiko.

Etter standardmetoden for beregning av kapitalkravet for kredittrisiko spesifiseres bankens eiendeler/forpliktelser i ulike engasjementskategorier med ulike vekt for kapitalkrav. Vektene avhenger av motpart, sikkerheter og type engasjement og om disse er i mislighold eller ikke.

Etter basismetoden for beregning av kapitalkravet for operasjonell risiko beregnes kapitalkravet som 15 % av gjennomsnittlig inntekt siste 3 år.

### 2.2 Pilar 2 - Vurdering av samlet kapitalbehov og tilsynsmessig oppfølging

Pilar 2 er basert på at bankens styre minimum årlig skal gjennomføre en intern prosess (ICAAP) for å vurdere om det er samsvar mellom risikonivå og bankens kapitalbehov. I dette ligger det at banken må vurdere størrelse og sammensetning av den samlede kapitalen som banken vurderer at den må holde i forhold til risikoprofil. Kapitalbehovet må også vurderes i forhold til Pilar 1-kravet og nivået på faktisk ansvarlig kapital. Det skal utarbeides en strategi og kapitalplan for å opprettholde bankens soliditet og hvordan banken har til hensikt å tilpasse sitt kapitalnivå fremover.

ILAAP er bankens interne vurdering av egen likviditets- og finansieringsrisiko. Formålet med ILAAP er å vurdere om bankens likviditetsreserver og finansieringsstrukturer er tilstrekkelig og om kvaliteten på styring og kontroll er tilfredsstillende.

Tilsynsmyndighetene skal gjennomgå og evaluere bankens interne vurdering av kapitalbehov, kapitalstrategi, likviditetsstyring og finansieringsstrategi. I tillegg skal tilsynsmyndighetene overvåke og sikre overholdelse av de myndighetspålagte kapitalkravene. Tilsynsmyndighetene vil kunne iverksette tilsynsmessige tiltak om de ikke er tilfreds med resultatene av prosessen.

### **2.3 Pilar 3 - Offentliggjøring av finansiell informasjon**

Pilar 3 skal supplere minimumskravene i Pilar 1 og den tilsynsmessige oppfølging i Pilar 2. Pilar 3 skal bidra til økt markedsdisiplin gjennom krav til offentliggjøring av finansiell informasjon for å bidra til at ulike markedsaktører kan vurdere bankens risikonivå, bankens styring og kontroll med risikoene samt bankens kapitalisering.

Kravet innebærer at banken skal offentliggjøre beregningen av kapitalkravet—herunder spesifisering av risikovektet beregningsgrunnlag og ansvarlig kapital—samt redegjøre for styring og kontroll. Metoder banken bruker for å vurdere kapitalbehovet og rutiner for kontroll og styring av de ulike risikoer skal beskrives.

Krav til offentliggjøring om kapital og risikoforhold er regulert i del 8 av kapitalkravsforordningen (CRR). Kravet dekkes av dette dokumentet med vedlegg samt av årsrapport for Pareto Bank ASA. Periodisk informasjon om kapitaldekning og minimumskrav til ansvarlig kapital er tilgjengelig i bankens kvartalsrapporter på bankens hjemmeside [www.paretobank.no/investor/](http://www.paretobank.no/investor/).

### 3 REGULATORISK KAPITALKRAV

#### 3.1 Kapitalkrav

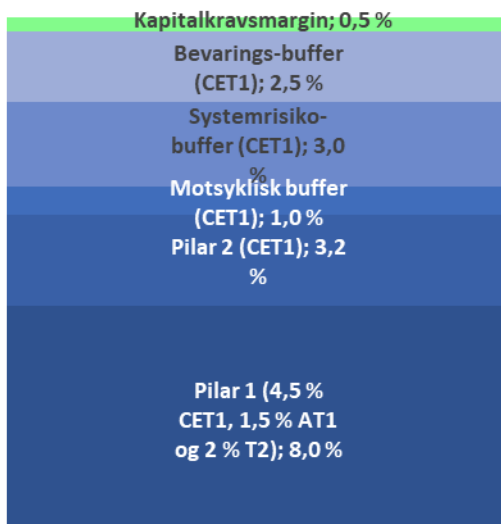
Kapitalregelverket er som følger:

- Minstekrav på 8 % som kan fylles av 1,5 % fondsobligasjoner (additional tier 1) og 2,0 % ansvarlig lån (tier 2). Minst 4,5 % må bestå av ren kjernekapital.
- Kapitalbevaringsbuffer av ren kjernekapital på 2,5 % for å sikre at bankene opprettholder en buffer av kapital som kan brukes til å absorbere tap i perioder med finansielt og økonomisk stress.
- Systemrisikobuffer av ren kjernekapital på 3 %. Systemrisikobufferen økes til 4,5 % fra utgangen av 2019 for de største (A-IRB) bankene, mens økningen trer i kraft for mindre banker fra utgangen av 2022.
- Motsyklisk buffer av ren kjernekapital. Den ble satt ned til 1,0 % i 2020. Bufferen skal bestå av ren kjernekapital. Kravet forventes ikke økt igjen før en gang i 2021, da med effekt i 2022. Motsyklisk buffer kan maksimalt settes til 2,5 % utenom særlige tilfeller. Pareto Bank har tilnærmet all eksponering i Norge slik at motsyklisk buffer blir likt kravet i Norge.
- Kapitalkravet for pilar 2 skal dekke risiko som ikke, eller bare delvis, er dekket under pilar 1.
- Det forventes at alle banker i tillegg har en kapitalkravsmargin ("Pillar 2 Guidance"). Kapitalkravsmarginen skal sikre at banken ikke kommer under minstekravet til ren kjernekapitaldekning, og bestemmes ut fra bankens egne stresstester, tilsynets egne stresstester og eventuelle risikoreducerende handlinger.

Banken fikk et pilar 2-krav vedtatt av Finanstilsynet på 3,2 % av vektet beregningsgrunnlag i SREP for 2017. Det ventes at banken vil få en ny pilar 2-fastsettelse i 2021. Bankens minstekrav til ren kjernekapital inklusiv pilar 2 er 14,2 % per 31.12.2020. Banken bruker en kapitalkravsmargin på 0,5 %.

Kapitalkravene kan illustreres slik:

Krav til ren kjernekapital (CET1) 14,7 %  
pr. 31.12.2020



### 3.2 Fremtidig utvikling

EU har vedtatt den såkalte "Bankpakken" som omfatter bl.a. CRD5 (direktiv 2019/878), CRR2 (forordning 2019/876) og nye versjoner av krisehåndteringsdirektivet BRRD2 og nye reguleringer mot markedsmissbruk (MAR). CRD5 trede i kraft i EU 31.12.2020 og CRR2 vil tre i kraft i EU fra 28.06.2021, men deler av den ble tidlig implementert fra juni 2020. Det ventes at CRD5 og CRR2 vil bli funnet EØS-relevant og vil tre i kraft på et senere tidspunkt i Norge når alle EØS-land har gitt sine forbehold. Det kan ta tid å inkorporere regelverket i norsk rett, og i mellomtiden kan Finansdepartementet implementere regelverket gjennom endringer i finansforetaksloven, finansforetaksforskriften, tilsynsloven og CRD IV-forskriften. Forslaget til implementering av bankpakken har vært på høring. CRR2 vil innebære en utvidelse av "SMB-rabatten" som vil gi lavere risikovekting til engasjementer med SMB-kunder.

Det ventes at fremtidige kapitalreguleringer fra EU vil implementere "Basel III Final Framework" som vil implementere en ny og mer differensiert standardmodell for risikovekting av kapital. Dette vil bla. innebære at forhåndssalg og andre risikomitigerende faktorer vil kunne tas hensyn til for finansiering av utvikling av eiendom, og at kvalifiserte engasjementer vil få en risikovekt på 100 %. Det ventes at denne nye standarden vil tre i kraft i 2023, men det er avhengig av både implementeringen innen EU og i Norge.



## 4 ANSVARLIG KAPITAL OG KAPITALKRAV

Bankens ansvarlige kapital ved utgangen av 2020 tilfredsstilte både lovpålagte minstekrav til kapital og bankens egne kapitalmål med god margin. Under følger en oversikt over bankens ansvarlige kapital og minimumskravet til ansvarlig kapital etter Pilar 1 beregnet etter standardmetoden for kredittrisiko og motpartsrisiko og basismetoden for operasjonell risiko.

### 4.1 Ansvarlig kapital

Bankens ansvarlige kapital består av 3 ulike typer kapital:

- Ren kjernekapital (CET1)
- Hybridkapital (AT1)
- Tilleggs kapital (T2)

Banken bygger opp egenkapital gjennom inntjening i tillegg til eventuelle aksjeemisjoner. Videre har banken utestående kr 200 mill. i fondsobligasjoner (hybridkapital) og kr 270 mill. i ansvarlige lån (tilleggs kapital) pr. 31.12.2020. Se detaljerte opplysninger i vedlegg til pilar 3 dokumentet.

<b>(MNOK)</b>	
Innbetalt og opptjent egenkapital	3.336
Avsatt utbytte	-
Fradrag 0,1% av absoluttverdi finansielle instrumenter til virkelig verdi	-9
Fradrag immaterielle eiendeler	-31
<b>Sum ren kjernekapital</b>	<b>3.296</b>
	-
Ansvarlig lånekapital (Tier 1)	200
<b>Sum kjernekapital</b>	<b>3.496</b>
	-
Ansvarlig lånekapital (Tier 2)	270
<b>Sum ansvarlig kapital</b>	<b>3.766</b>

<b>(MNOK)</b>	<b>31.12.2019</b>	<b>31.12.2020</b>
Ren kjernekapital (CET1)	2.825	3.296
Hybridkapital (AT1)	200	200
Tilleggs kapital (T2)	270	270
Ansvarlig kapital totalt	3.295	3.766
Ren kjernekapitaldekning	17,4 %	16,8 %
Kjernekapitaldekning	18,7 %	17,8 %
Kapitaldekning	20,3 %	19,2 %

Banken hadde en ren kjernekapitaldekning på 16,8% pr. 31.12.2020.

Pareto Bank har utestående to evigvarende fondsobligasjonslån på hhv. kr 150 mill og kr 50 mill. Lånet på kr 150 mill. er utstedt 30.05.2018 og løper med en rente på 3 mnd. NIBOR + 400 bp. Det andre lånet på kr 50 mill. er utstedt 27.06.2019 og løper med en rente på 3 mnd. NIBOR + 425

bp. Begge lånene er evigvarende med innløsningsrett for utsteder etter 5 år fra utstedelsesdato, uten insentiv til tilbakebetaling.

Banken har også utstedt to ansvarlige obligasjonslån på til sammen kr 270 mill. Lånet på kr 120 mill. ble utstedt 14.12.2016 og løper med en rente på 3 mnd. NIBOR + 290 bp. Det andre lånet på kr 150 mill. ble utstedt 27.06.2019 og løper med rente på 3 mnd. NIBOR + 250 bp. Lånene løper i 10 år med innløsningsrett etter 5 år fra utstedelsesdato.

Lånenavn	Type	Hovedstol (MNOK)	Calldato
Pareto Bank ASA 16/26 FRN C SU	Ansvarlig lån	120	14.12.2021
Pareto Bank ASA 19/29 FRN C SU	Ansvarlig lån	150	27.06.2024
Pareto Bank ASA 18/PERP FRN C	Fondsobligasjon	150	30.05.2023
Pareto Bank ASA 19/PERP FRN C	Fondsobligasjon	50	27.06.2024

## 4.2 Beregningsgrunnlag og kapitalkrav

Tabellen viser bankens beregningsgrunnlag og kapitalkrav for bankens balanse- og utenom balanseposter (garantier og ubenyttede kredittrammer) pr. 31.12.2020 fordelt på engasjementskategori.

(NOK 1.000)	Beregningsgrunnlag	Kapitalkrav
Lokale og regionale myndigheter (herunder kommuner)	26.636	2.131
Institusjoner	249.305	19.944
Foretak	12.845.986	1.027.679
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	113.767	9.101
Forfalte engasjementer	177.274	14.182
Obligasjoner med fortrinnsrett	194.081	15.527
Høyrisikoengasjement	4.792.796	383.424
Øvrige engasjementer	14.984	1.199
<b>Kapitalkrav kredittrisiko standardmetoden (SA)</b>	<b>18.414.829</b>	<b>1.473.186</b>
Kapitalkrav for operasjonell risiko	1.248.776	99.902
Fradrag for nedskrivninger på grupper av utlån	-73.498	-5.880
<b>Minimumskrav til ansvarlig kapital</b>	<b>19.590.107</b>	<b>1.567.209</b>
<b>Overskudd av ansvarlig kapital</b>		<b>2.198.689</b>
Kapitaldekning		19,22 %
Kjernekapitaldekning		17,85 %
Ren kjernekapitaldekning		16,82 %

Bankens beholdning av sertifikater og obligasjoner har i hovedsak motpart i engasjementskategoriene Stater og sentralbanker, lokale og regionale myndigheter, obligasjoner med fortrinnsrett og (finans-) institusjoner.

### **4.3 Uvektet kjernekapital**

Banken er per 31. desember 2020 underlagt et minstekrav til uvektet kjernekapital på 5%.

Banken har en uvektet kjernekapitalandel på 16,3 % pr. 31.12.2020. Banken bruker standardmodellen og har en vekting på 100 % på de fleste kundeengasjementer. Se detaljerte opplysninger i vedlegg til pilar 3 dokumentet.

Klassifisering av enkelte engasjementer som høyrisiko har bidratt til en økning i det vektete beregningsgrunnlaget i motsetning til det uvektede. Dette har alt annet likt ført til en økning i uvektet kjernekapitaldekning i 2020.

## 5 KAPITALPLANLEGGING

### 5.1 Kapitalmål

Frem til 2020 har banken hatt et langsiktig mål om en ren kjernekapitaldekning på minst 17,7 %. Dette målet ble satt for å sikre at banken bygger kapital over tid til å møte fremtidige kapitalkrav. Det er vesentlig usikkerhet i utvikling av fremtidige kapitalkrav. Det gjelder blant annet fastsettelse av pilar 2, utvikling i bufferkrav og innføring av nye regelverk. På grunn av dette setter ikke styret et langsiktig kapitalmål, men har fokus på kapasitet til moderat utlånsvekst samtidig som banken tilfredsstiller eksisterende kapitalkrav og bygger kapital for fremtidige krav.

Kravet til ren kjernekapital inkludert kapitalkravsmargin er 14,7 % ved utgangen av 2020. Banken vil fremover oppfylle dette kravet med god margin. Videre vil banken tilpasse utlånsvekst for å sikre at banken oppfyller eksisterende kapitalkrav, bygger kapital til å møte fremtidige krav og har kapasitet til en moderat og jevn utlånsvekst over tid. Om nødvendig kan også utbyttegraden justeres. Styret vil sette et langsiktig kapitalmål når situasjonen er mer avklart.

### 5.2 Kapitalkravsmargin

Styret fastsetter en kapitalkravsmargin som dekker kapitalbehovet i et fremoverskuende perspektiv. Kapitalkravsmarginen skal dekkes med ren kjernekapital. Summen av kapitalkravet og kapitalkravsmarginen oppfyller følgende kriterier:

- Det skal ta hensyn til bankens forretningsmodell.
- Det skal ta hensyn til bankens handlingsrom for kapitalstyring.
- Det skal sikre at banken kan opprettholde en normal utlånsvekst under vanskelige forhold.
- Det skal understøtte tilgang til kapitalmarkedene under vanskelige markedsforhold.

Styret setter kapitalkravsmarginen til 0,5 % av vektet beregningsgrunnlag ut fra en samlet vurdering. Banken har en høy lønnsomhet på 13 – 14 % og en tapsabsorberende evne på over 4 % av brutto utlån. Dette sikrer at banken bygger kapital selv i dårlige tider. En høy naturlig og avtalefestet innfrielsestakt på ca. 40 % av utlånsporteføljen, gir handlingsrom til raskt å tilpasse veksten og dermed utlånsporteføljens størrelse. Den høye innfrielsestakten setter også banken i stand til å begrense eventuelle tap i et stressscenario. I tillegg kan et utbytte på normalt 50 %, justeres ned eller settes til null om det vurderes som nødvendig. Uvektet kjernekapitalandel på 16,3 % er blant bransjens høyeste og viser at banken har en reell høy soliditet.

### 5.3 Utbyttepolicy

Styret vedtok i dialog med aksjonærer en ny utbyttepolitikk den 04.03.2020:

*Det er bankens intensjon å utbetale 50 % eller mer av årets resultat etter skatt som utbytte med mindre bankens kapitalbehov tilsier noe annet. Overskuddskapital kan også bli utbetalt til aksjonærene som utbytte.*

Pareto Bank har siden oppstarten i 2008 utbetalt til sammen kr 8,44 (etter splitt) i utbytte. Banken har møtt økte kapitalkrav gjennom å gi lavere utbytte i perioder med moderat utlånsvekst. Utbytte for 2019 ble besluttet via en fullmakt til styret, og ble kr 2,0 per aksje tilsvarende en utbetalingsgrad på 36 %.

Finanstilsynet og Finansdepartementet har bedt bankene vise forsiktighet med utbetalinger for 2020 og lagt restriksjoner på utbetalinger frem til 30. september 2021. På bakgrunn av disse begrensningene har generalforsamlingen gitt styret en fullmakt til å beslutte utbetaling av et

utbytte på inntil kr 1,50 per aksje basert på resultatåret 2020. Det tilsvarer en utbetalingsgrad på 25 %. Fullmakten gjelder frem til ordinær generalforsamling i 2022.

Utbytte	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Resultat pr. aksje etter skatt	3,63	3,91	4,08	5,28	5,55	5,57
Ubytte pr. aksje	0,60	0,00	1,00	1,60	0,70	2,00
Prosent av resultat	16 %	0 %	25 %	30 %	13 %	36 %

#### 5.4 Kapitalplan

Banken bygger kapital organisk gjennom lønnsomhet og tilpasset utlånsvekst. Som beskrevet over, er det for øyeblikket mange usikkerhetsmomenter når det gjelder fastsettelse av pilar 2 krav, kapitalbuffer og ventede endringer i regelverket. Banken vil tilpasse utlånsveksten for å tilfredsstille de til enhver tid gjeldende kapitalkrav, bygge kapital til å møte fremtidige krav og sikre kapasitet til en moderat og jevn utlånsvekst over tid. Om nødvendig kan også utbyttegraden justeres. I lys av at det for øyeblikket er en rekke uavklarte forhold knyttet til kapitalkrav velger styret å ikke sette et nytt langsiktig kapitalmål. Styret vil sette et langsiktig kapitalmål når situasjonen er mer avklart og normalt i løpet av 2021. Banken planlegger likevel for økte fremtidige krav og tilpasser utlånsveksten om nødvendig.

Det er ikke satt et eksplisitt mål for uvektet kjernekapitalandel, som ligger på 16,3 % ved årsskiftet. Ved å sette et kapitalmål for ren kjernekapitaldekning vil banken sikre at uvektet kjernekapitalandel vil ligge vesentlig over minstekravet på 5,0 %.

## 6 STYRING OG KONTROLL AV RISIKO

### 6.1 Risikotoleranse

Bankens overordnede målsetting er at bankens risikoappetitt skal være lav til moderat og konsentrert rundt bankens hovedvirksomhetsområde på kredittsiden. Risikoen på de andre forretningsaktivitetene på kort og mellomlang sikt er i hovedsak avledet av utlånsaktiviteter. Innenfor rente-, valuta- og likviditetseksposering vil banken ha absolutte mål for risiko og risikotoleranse. Operasjonell risiko og compliancerisiko skal til enhver tid være på et lavt nivå.

Det er påregnelig at banken over tid vil ha kreditttap, men målsettingen er at tap fortsatt skal være på et lavt nivå sammenliknet med andre banker. Banken har som følge av sin spesialisering på enkelte forretningsområder og på prosjektfinsiering en viss grad av konsentrasjonsrisiko i sine utlånsporteføljer. Dette er tilpasset og regulert i gjeldende kredittpolicy. Banken har siden start hatt lavt misligholdt volum og lave konstaterede tap. Banken har tross en høy andel kort finansiering opparbeidet en moden og diversifisert portefølje over tid.

### 6.2 Risikostyring

Bankens ledelse, styre og øvrig tillitsvalgte har alle fokus på bankens risikonivå og kompetanse på området. Det har siden etableringen vært rettet stort fokus på å utarbeide policyer, rutiner, instruksjoner og gode systemer for å håndtere bankens risiko på en god måte.

Styret etablerte i 2015 internrevisjon i banken gjennom en utkontrakteringsavtale. Internrevisjonen rapporterer direkte til styret og er funksjonelt uavhengig av administrasjonen og kontrollfunksjoner.

Banken etablerte en egen compliancefunksjon i 2015. Complianceansvarlig rapporterer til administrerende direktør og med rapporteringsplikt til styrets leder hvis det er påkrevd.

Banken har etablert en egen risikostyringsfunksjon som skal ha dedikert ansvar for risikostyring i henhold til CRR/CRD IV-forskriften § 38.

Risikostyringsansvarlig skal sørge for bevisstgjøring rundt vedtatt risikotoleranse og treffe tiltak for å opplyse organisasjonen om rutiner og rammeverk (risikokultur). Funksjonen skal gjennomføre dokumenterbare kontroller og påse at ledelsen får tilfredsstillende rapportering.

#### 6.2.1 Rammeverk for risikostyring

Banken har utarbeidet et eget rammeverk for risikostyring. Rammeverket må sees i sammenheng med bankens øvrige risikopolicyer, men skal fungere som et overordnet styringsdokument. Dokumentet inneholder overordnede prinsipper, retningslinjer og forventninger til risikostyringsprosesser for å sikre at vesentlig risiko blir håndtert i tråd med bankens definerte virksomhetsstrategi og risikoappetitt.

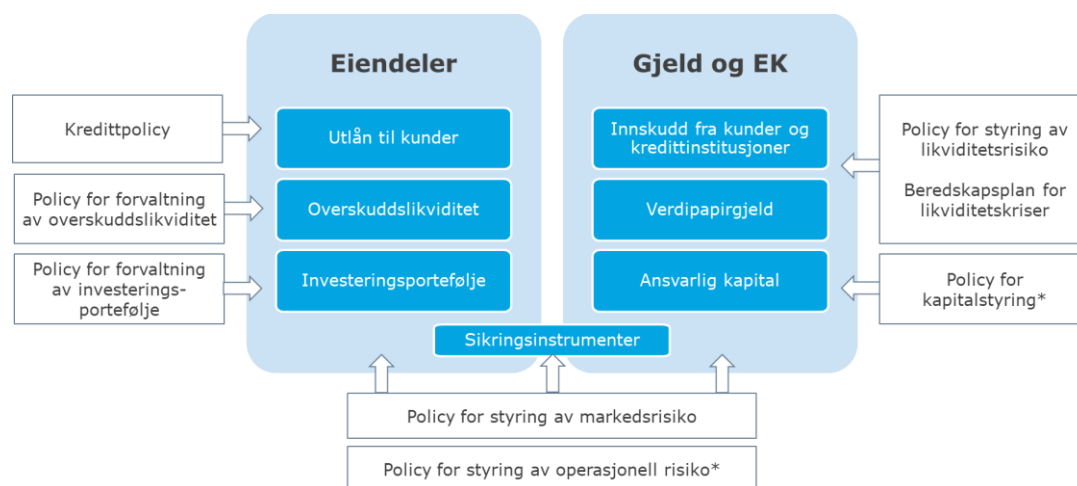
Rammeverket blir da som følger:



\*) Policydokumenter som er under utvikling

Videre er de viktigste risikotypene identifisert, og banken har beskrevet og definert tilhørende risikokapasitet og risikoappetitt innenfor hver av de identifiserte risikotypene. Dokumentet skal sikre en helhet i arbeidet med risikostyring og skal bidra til at banken har tilstrekkelig informasjonsgrunnlag når beslutninger skal tas. Dokumentet definerer roller og ansvarsforhold for funksjoner og organer som sikrer god styring og kontroll.

Bankens risikorammeverk skal dekke alle risikoer banken er, eller kan bli utsatt for, og kan vises med utgangspunkt i balansen som følger:



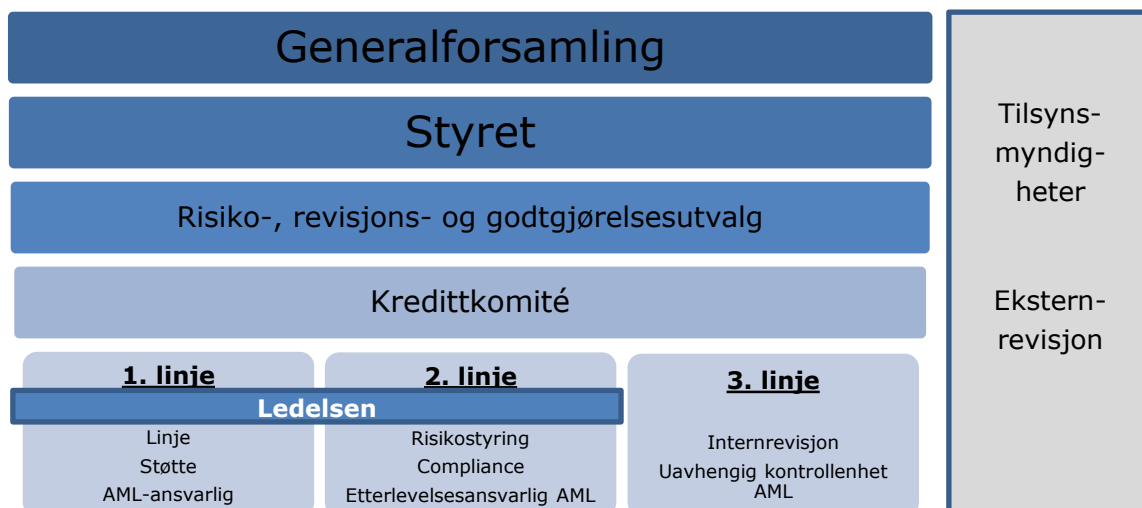
\*) Policydokumenter som er under utvikling

I tillegg har banken etablert flere beredskapsplaner, herunder;

- Gjenopprettingsplan, iht krisehåndteringsdirektivet (forenklede krav)
- Beredskapsplan for likviditetskriser
- Kriseberedskapsplan (IT)
- Kriseberedskapsplan for ekstraordinære hendelser (ikke IT)

### 6.3 Virksomhetsstyring

Styrings- og kontrollstrukturen i banken er klart definert med roller og ansvar fordelt i vertikale og horisontale nivåer. Den vertikale organiseringen reflekterer hierarkisk nivå, mens den horisontale organiseringen viser roller og ansvar fordelt mellom de tre linjene. I det følgende, vil hovedroller og ansvar knyttet til disse beskrives.



### 6.3.1 Styret og underutvalg

Styret består av fem eksterne medlemmer og en ansattrepresentant. I tillegg har styret fire varamedlemmer, hvorav to eksterne og to ansattrepresentanter. Ett av varamedlemmene for ansattrepresentanten møter fast som observatør i styret. Styret har 11 ordinære styremøter i året, en strategisamling, og styret møtes ellers ved behov. Styrets underutvalg utgår fra det samlede styret og omfatter tre utvalg: risiko-, revisjons- og godtgjørelsesutvalget. Det foreligger instruksjoner for underutvalgenes arbeid. For mer informasjon om styrets sammensetning vises det til styreberetningen i bankens årsrapport.

Ledergruppen i banken består av fem personer. Administrerende direktør, finansdirektør, direktør for kreditt og juridisk, direktør eiendomsfinansiering og direktør selskaps-, shipping- og offshore-finansiering.

Risikostyringen i banken er organisert i henhold til trelinjemodellen (de tre forsvarslinjer). Modellen skal sikre at ansvarsområder er allokert riktig til alle funksjoner i banken. Banken er organisert med ett sett kontrollfunksjoner (1. og 2. linje) og en internrevisjonsfunksjon (3. linje). Alle funksjonene skal ha tilstrekkelig kunnskap og kapasitet, klart definerte roller, ansvar, mandater, myndighet og rapporteringslinjer.

### 6.3.2 Godtgjørelsesordning

Bankens godtgjørelse til ledende ansatte og for ansatte med særskilte kontrolloppgaver er i henhold til regler og retningslinjer fastsatt i finansforetaksloven og finansforetaksforskriften.

Pareto Banks retningslinjer for fastsettelse av godtgjørelse til administrerende direktør og øvrig ledelse skal understøtte bankens langsiktige strategi og økonomiske bæreevne. Styrets godtgjørelsesutvalg utgår fra det samlede styret til enhver tid. Godtgjørelsesutvalget innstiller i saker som omhandler godtgjørelse i overensstemmelse med finansforetaksforskriften.

Ledende ansatte er definert som bankens ledergruppe. Godtgjørelse til ledende ansatte i Pareto Bank består av fastlønn, variabel godtgjørelse (i form av kontanter og tildeling av aksjer), pensjon (innskuddspensjon), samt andre naturalytelser i form av dekning av kantine og mobilabonnement mm.

Styret legger til grunn at administrerende direktør skal ha konkurransedyktig lønn og øvrige betingelser. Godtgjørelse og betingelser skal ikke være egnet til å skade Pareto Banks omdømme. Styret fastsetter godtgjørelsen til administrerende direktør, inkludert variabel godtgjørelse i



henhold til ordning for overskuddsdeling. Administrerende direktør fastsetter godtgjørelsen til ledende ansatte i banken, inkludert variabel godtgjørelse i henhold til ordningen for overskuddsdeling, i samråd med styrets leder.

Pareto Bank har en ordning for overskuddsdeling som er basert på oppnådd resultat etter skatt og egenkapitalavkastning etter skatt. Denne ordningen omfatter alle ansatte, inkludert ledende ansatte. Overskuddsdeling skjer dersom banken leverer en egenkapitalavkastning etter skatt utover et innslagspunkt fastsatt av bankens styre hvert år. For ledende ansatte kan variabel godtgjørelse maksimalt utgjøre halvparten av fast godtgjørelse. Styret gjør en vurdering av finansielle og ikke-finansielle prestasjoner over minimum to år. Minimum halvparten av den variable godtgjørelsen skal gis i form av aksjer, som ikke kan disponeres fritt tidligere enn jevnt fordelt over en periode på tre år. Styret gjør en årlig ex-post risikjustering før eiendomsretten til aksjene overføres endelig til den enkelte. Ved tildeling av aksjer vil ex-post justeringen normalt være reflektert i utviklingen i aksjekursen. Risikjusteringen kan også innebære en justering av antallet aksjer.

For detaljer henvises det til redegjørelser angående godtgjørelse i note 35 av bankens årsrapport.

## **6.4 Kredittrisiko og porteføljekvalitet**

### **6.4.1 Definisjon kredittrisiko**

Kredittrisiko er risiko for at det oppstår tap som konsekvens av at bankens kunder ikke overholder sine låneforpliktelser, samt at det oppstår negative verdiendringer på stille sikkerheter.

### **6.4.2 Risikoprofil**

Pareto Bank finansierer primært kredittkunder og prosjekter knyttet til bankens hovedområder innenfor eiendomsfinansiering, selskapsfinansiering (inkludert Pareto driftskreditt), og shippingfinansiering.

Kredittrisiko er den vesentligste risikoen Pareto Bank håndterer. Kredittrisiko er den risiko en bank har for at et låne- eller garantiengasjement går i mislighold, og kunden ikke oppfyller sine avtalte forpliktelser overfor banken. Bankens kredittrisiko påvirkes av den generelle økonomiske utviklingen og bankens håndverk ved innvilgelse og oppfølging av engasjementet.

Pareto Bank skal ha lav til moderat kredittrisiko.

### **6.4.3 Styring og kontroll**

Kreditthåndbok, herunder Kredittpolicy, gir retningslinjer og rammer for all kredittgivning. Fullmaktstrukturen er slik at kredittbeslutninger over et gitt nivå skjer i kredittkomite eller styret. Kredittsaker utenfor bankens kredittpolicy løftes alltid ett nivå i fullmaktstrukturen.

Restrisiko ved at sikkerheter er mindre effektive enn forventet, enten i form av omsettelighet eller at det har oppstått negativ verdiutvikling, er en naturlig del av kredittvurderingene både ved innvilgelse og i den løpende oppfølgingen. Dette håndteres ved forsvarlig lave belåningsgrader på sikkerhetene og en vurdering av sikkerhetenes omsettelighet.

Per 31.12.2020 var 93 % av bankens portefølje klassifisert innenfor de to beste risikogrupperne. Misligholdt volum ligger på 0,6 % av brutto utlån. Banken har gjort en større modellbasert avsetning for tap i 2020 på grunn av pandemien, men har historisk hatt lite tap.

### **6.4.4 Måling av kredittrisiko**

Risikoklassifiseringen danner grunnlag for enhetlig vurdering av den risikoen banken tar på seg i forbindelse med kreditter og garantier. Modellen danner grunnlag også for bankens risikoprising.

På aggregert nivå vil risikoklassifisering gi en oversikt over det risikonivået banken til enhver tid har i sin portefølje.

Bankens risikoklassifiseringssystem er bygget opp med klasser fra A til E i to dimensjoner, det vil si debitor dimensjonen og sikkerhetsdimensjonen. Som hovedregel skal et engasjement kunne falle en risikoklasse i begge dimensjoner uten at engasjementet faller under minimumsklassifiseringen. Nye kreditter skal normalt ha en minimumsklassifisering som skissert i tabell nedenfor, dvs. innenfor risikoklassene AD, BC, CB eller DA (grønn til lysegrønn sone).

Risikomatrixen						
Debitor						
Sikkerhet		A	B	C	D	E
	A	AA	BA	CA	DA	EA
	B	AB	BB	CB	DB	EB
	C	AC	BC	CC	DC	EC
	D	AD	BD	CD	DD	ED
	E	AE	BE	CE	DE	EE

#### 6.4.5 Eksponering hensyntatt i pilar 1

Kredittrisiko er den vesentligste risikoen Pareto Bank håndterer. Etter Pilar 1 deles disse inn i engasjementskategorier og utfra engasjementsbeløp, type sikkerhet/-beløp og status på engasjement/motpart beregnes kapitalkravet utfra standard risikovekter. Kravene og beskrivelse av standardmetoden for beregning av kapitalkrav følger av EUs regelverk CRD IV/CRR som er inkorporert gjennom CRR/CRD IV-forskriften. Det vises til note 28 i bankens årsrapport for 2020. Se pilar 3 vedlegget for en spesifisering av eksponering, risikovekt, risikovektede eiendeler og kapitalkrav relatert til kredittrisiko.

#### 6.4.6 Vurdering av kapitalbehov for kredittrisiko i pilar 2

Kredittrisiko for lån med de beste risikogruppene (lavest kredittrisiko) forutsettes dekket av kapital i pilar 1. Øvrige engasjementer med høyere risiko forutsettes ikke fullt ut dekket av pilar 1 og får et pilar 2-tillegg. Bankens engasjementer skilles mellom de som ligger i de to beste risikogruppene og engasjementer med høyere risiko.

Historisk har andelen engasjementer i de beste risikogruppene "Ingen/veldig lav risiko" og "Lav risiko" ligget rundt 90 %.

Lån med høyere risiko enn bankens to beste risikogrupper får tildelt et kapitalkrav under pilar 2. Kapitalbehovet er satt til lånets forventede tap gitt risikoklassifiseringen.

#### 6.4.7 Nedskrivninger og måling av mislighold

Etter IFRS 9 skal tapsavsetningene innregnes basert på forventet kredittap (ECL). Den generelle modellen for nedskrivninger av finansielle eiendeler i IFRS 9 gjelder for finansielle eiendeler som måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer over andre inntekter og kostnader og som ikke hadde inntrufne tap ved første gangs balanseføring. I tillegg er også lånetilsagn, finansielle garantikontrakter som ikke måles til virkelig verdi over resultatet og leieavtalefordringer omfattet.

Målingen av avsetningen for forventet tap i den generelle modellen avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden første gangs balanseføring. Ved førstegangs balanseføring og når

kredittrisikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangs balanseføring, er avsetningene basert på 12-måneders forventet tap («trinn 1»). 12-måneders forventet tap er det tapet som er forventet å inntreffe over levetiden til instrumentet, men som kan knyttes til begivenheter som inntreffer de første 12 månedene. Hvis kredittrisikoen har økt vesentlig etter førstegangsinnregning, men det ikke foreligger objektive bevis på tap, er avsetningene basert på forventet tap over hele levetiden («trinn 2»). Hvis kredittrisikoen har økt vesentlig og det foreligger objektive bevis på verdifall (mislighold), avsettes for forventet tap over levetiden («trinn 3»).

Uavhengig av dette kan en anta at kredittrisiko ikke har økt vesentlig siden førstegangsinnregning dersom det finansielle instrumentet anses å ha en lav kredittrisiko på rapporteringstidspunktet. Banken har benyttet unntaket om lav kredittrisiko for balansepostene «Kontanter og fordringer på sentralbanker» og «Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner».

Ved vurdering av hva som utgjør en vesentlig økning i kredittrisiko har banken, i tillegg til standardens presumpsjon om at finansielle eiendeler som har kontantstrømmer som er forfalt i mer enn 30 dager er utsatt for vesentlig økt kredittrisiko, lagt til grunn kvalitative og kvantitative indikatorer.

Ved vurdering av hva som utgjør mislighold har banken lagt til grunn standarden presumpsjon på at det foreligger et mislighold hvis de kontraktuelle kontantstrømmene er mer enn 90 dager etter forfall og/eller for kunder hvor det foreligger objektive indikasjoner på verdifall som følge av én eller flere hendelser som har funnet sted etter førstegangsinnregning av eiendelen (en «tapshendelse») og tapshendelse(n)e har innvirkning på de estimerte framtidige kontantstrømmene til den finansielle eiendelen eller gruppen av finansielle eiendeler som kan estimeres på en pålitelig måte.

Det vises for øvrig til bankens årsregnskap for 2020, note 2 og note 12 for mer informasjon.

## **6.5 Konsentrasjonsrisiko**

### **6.5.1 Definisjon**

Konsentrasjonsrisiko er risikoen for tap som konsekvens av at banken har store låneengasjementer mot få kunder eller mot et begrenset geografisk og/eller næringsmessig område.

### **6.5.2 Risikoprofil**

Banken har som følge av sin spesialisering på enkelte forretningsområder og på prosjektfinansiering, innen eiendom og shipping spesielt, en viss grad av konsentrasjonsrisiko i sine utlånsporteføljer. Den overordnede målsettingen for konsentrasjonsrisiko er at utlånsporteføljen skal diversifiseres i ulike bransjer, segmenter og strukturer, risikoklasser og beløpsstørrelser.

Pareto Bank skal ha moderat konsentrasjonsrisiko innenfor kredittrisiko.

### **6.5.3 Kundekonsentrasjonsrisiko**

#### **6.5.3.1 Styring og kontroll**

For å unngå en for sterk risikokonsentrasjon har banken et selvpålagt krav om at et kredittengasjement mot en enkeltkunde (ikke konsolidert) ikke bør overstige kr 300 mill., som pt. tilsvarer 8,0 % av ansvarlig kapital. Mot en enkeltkunde kan likevel samlet kredittengasjement utgjøre inntil kr 400 mill., som pt. tilsvarer 10,6 % av ansvarlig kapital, forutsatt en førsteklasses risikoklassifisering, normalt AA, AB eller BA, eller en diversifisert og ikke-binær risiko for banken.

For å unngå en for sterk risikokonsentrasjon har banken videre et selvpålagt krav om at et kredittengasjement på konsolidert basis mot en gruppe ikke bør overstige kr 400 mill. Mot en gruppe kan samlet kredittengasjement likevel utgjøre inntil kr 500 mill., som pt. tilsvarer 13,3 %

av ansvarlig kapital, forutsatt en førsteklasses risikoklassifisering, normalt AA, AB eller BA, eller en diversifisert og ikke-binær risiko for banken.

Størrelsesgrenser	MNOK
Enkelt engasjement	300 - 400
Konsolidert engasjement	400 - 500

Dette for å unngå for stor risikokonsentrasjon. Videre er det slik at andelen mislighold øker forholdsmessig mye dersom større engasjementer går i mislighold. For engasjementer som overstiger denne grensen vil kravet til debitor og sikkerhet være skjerpet.

#### 6.5.3.2 Eksponering hensyntatt i pilar 1

Kapitalkravet i pilar 1 forutsetter en godt diversifisert portefølje og hensyntar ikke kundekonsentrasjonsrisiko.

#### 6.5.3.3 Vurdering av kapitalbehov for enkelkundekonsentrasjon i pilar 2

Banken har relativt få og gjennomgående store kredittengasjementer og dette medfører en konsentrasjonsrisiko utfra engasjementets størrelse. Effekten av at ett eller flere av disse engasjementene skulle bli tapsutsatte kan isolert få en stor betydning for bankens resultat. Per 31.12.2020 hadde banken følgende fordeling av kredittengasjementene etter størrelse:

(MNOK)	Eksponering 31.12.2020	Andel eksponering
> 250	1.945	11 %
200 - 250	882	5 %
150 - 200	1.869	10 %
100 - 150	2.845	16 %
50 - 100	5.247	29 %
10 - 50	4.969	27 %
< 10	616	3 %
= 0 (+pål.rtr og amortiseringer)	-54	0 %
Avlastninger	-30	0 %
Sum	18.288	100 %

Modellen beskrevet i Finanstilsynets rundskriv 12/2016 vedlegg 2 (oppdatert oktober 2019) brukes til å beregne kapitalbehov for enkeltkundekonsentrasjon.

#### 6.5.4 Næringskonsentrasjon

Bankens næringskonsentrasjonsrisiko uttrykker seg i hovedsak gjennom at banken har en stor andel store engasjementer innenfor et fåtall kredittområder.

Banken beregner næringskonsentrasjon etter sin forretningsmodell på følgende grupper av lån:

(NOK)	Eksposering 31.12.2020	Andel eksponering
Verdipapirfinansiering	401	2 %
Selskapsfinansiering	3.970	22 %
Fleksibel driftskreditt	123	1 %
Eiendomsfinansiering prosjekt	7.323	40 %
Eiendomsfinansiering langsiktig	5.314	29 %
Shipping- og offshorrefinansiering	1.068	6 %
Personfinansiering	143	1 %
Verdiendr. , pål-rtr og amort. og nedskrvini	-54	0 %
<b>Sum</b>	<b>18.288</b>	<b>100 %</b>

#### 6.5.4.1 Styring og kontroll

Banken benytter flere virkemidler for å styre næringskonsentrasjonen i utlånsporteføljen. Blant annet setter bankens kredittpolicy rammer for eksponering per portefølje. Kredittengasjementer er videre diversifisert innen bankens forretningsområder. Innenfor eiendom legges det vekt på geografisk diversifisering innenfor bankens nedslagsfelt, som er østlandsområdet. Porteføljen er også diversifisert på type eiendommer og produkttyper. Innenfor selskapsfinansiering er eksponeringen diversifisert på en rekke ulike bransjer. For shipping- og offshorrefinansiering er det satt et eget diversifiseringskrav som innebærer at et marked ikke kan utgjøre mer enn 25 % av den samlede eksponeringen innen shipping- og offshorrefinansiering.

#### 6.5.4.2 Eksponering hensyntatt i pilar 1

Kapitalkravet i pilar 1 forutsetter en godt diversifisert portefølje og hensyntar ikke næringskonsentrasjonsrisiko.

#### 6.5.4.3 Vurdering av kapitalbehov for næringskonsentrasjon i pilar 2

Banken har valgt en modell der eksponeringen er fordelt på de forskjellige områdene innenfor bankens forretningsmodell. Øker diversifisering innenfor disse områdene, f.eks. ved økt grad av finansiering av næringseiendom eller selskapsfinansiering, vil kapitalbehovet gå ned, og omvendt.

## 6.6 Risiko knyttet til høy utlånsvekst

### 6.6.1 Definisjon

Høy utlånsvekst kan medføre økt risiko i bankens utlånsportefølje. Vekst stiller krav til bankens evne til kredittanalyse, oppfølging, overvåking og rapportering. Høy utlånsvekst på et område kan bidra til økt risiko for tap.

### 6.6.2 Styring og kontroll

Bankens utlånsvekst er underbygget av blant annet det rammeverk og de rutiner som er etablert på kredittområdet, ICAAP og bankens kundelønnsomhetsmodell. Veksten skjer innenfor bankens kjerneområder, noe som begrenser risikoen knyttet til vekst. Det synes samtidig fornuftig å beregne et kapitalbehov for å dekke risiko knyttet til vekst som ikke er fullt ut dekket av pilar 1.

### 6.6.3 Eksponering hensyntatt i pilar 1

Kapitalkravet i pilar 1 forutsetter en normal balansevekst og hensyntar ikke risiko knyttet til høy utlånsvekst.

#### 6.6.4 Vurdering av kapitalbehov knyttet til høy utlånsvekst i pilar 2

Banken har valgt å benytte seg av Finanstilsynets SREP-modell for beregning av kapitalbehov for høy utlånsvekst.

### 6.7 Markedsrisiko

#### 6.7.1 Eksponering hensyntatt i pilar 1

Det settes av kapital under pilar 1 til markedsrisiko som kommer fra bankens handelsportefølje. Banken har ingen handelsportefølje, og får risiko knyttet til markedsinstrumenter kun som følge av normal bankdrift. Det settes av kapital i pilar 2 for å dekke denne risikoen.

#### 6.7.2 Aksjerisiko

Aksjerisiko består av markedsrisiko knyttet til posisjoner i egenkapitalinstrumenter. Strategiske aksjeposisjoner skal ikke inkluderes. Banken har ingen egenkapitalinstrumenter utover strategiske aksjeposisjoner. Eierposisjonene i Nye Boliger og VSJN hører til eiendomsmegleren Sem & Johnsen. Eiendoms kreditt er et kredittforetak som banken har et samarbeid med. En liste av bankens strategiske posisjoner står under.

Selskap	Posisjon (NOK)
Aksjer Nye Boliger	25.799.165
Aksjer VSJN	14.939.189
Aksjer Eiendoms kreditt	12.839.571
Aksjer Norsk Gjeldsinformasjon	129.342
Aksjer Visa Norge	5.000
<b>Sum</b>	<b>53.712.267</b>

#### 6.7.3 Renterisiko

Renterisiko i bankporteføljen er delt i tapspotensiale for resultat (NII) og for effekt på egenkapital (EVE).

##### Resultatrisiko (Effekt på netto renteinntekter)

Effekten på netto renteinntekter (NII) innebærer en analyse av hvordan en endring i markedsrenter vil påvirke bankens resultat gjennom endringer i forretningsdriften, f.eks. ved endringer i rentemarginer og evnen til å justere utlåns- og innskuddsrenter. Pareto Bank har per dd. rammer for renterisiko for effekt på egenkapital (EVE). Banken vil jobbe fremover med å etablere NII rammer og beregning av tapspotensial. Mer informasjon finnes i EBA Final report guidelines on the management of interest rate risk arising from non-trading book activities (EBA/GL/2018/02).

##### Eksponering (Effekt på egenkapital)

Effekten på egenkapital (EVE) er renterisiko knyttet til bankens beholdning av rentebærende verdipapirer, fastrenteutlån, utlån med rente direkte knyttet til markedsnoteringer (NIBOR/LIBOR) og fastrenteinnskudd. Banken gir normalt ikke lån med fast rente. Rentederivater som rentebytteavtaler (renteswap) og forward rate agreements (FRA) benyttes til å redusere renterisikoen som oppstår i bankporteføljen. I visse tilfeller brukes også andre typer swapavtaler, som basiswap eller asset swap. Disse kan også inneholde valutaelementer.

Banken måler renterisiko som den samlede økonomiske konsekvensen av en parallellforskyvning av rentekurven med ett prosentpoeng. For å måle kurverisiko (risiko for at kurven blir brattere) er renterisikoen fordelt på løpetidsintervaller (buckets). Eksponeringen på enkelte løpetidsintervaller og summen av renterisiko for to og to nærliggende buckets skal også være innenfor rammen.

Alle rentesensitive poster på og utenfor balansen tas med i denne beregningen. Konsekvensen er uttrykt som en endring i nåverdi av fremtidige kontantstrømmer.

Bankens ramme for både samlet renterisiko, løpetidsintervallrisiko og kurverisiko er kr 12 mill.

#### **6.7.3.1 Renteeksponering**

For å beregne kapitaltillegget for renterisiko skal det benyttes et parallelt skift i rentekurven på 2 prosentpoeng.

#### **6.7.3.2 Styring og kontroll**

Banken legger alle rentesensitive instrumenter i Treasurysystemet. Fastrenteinnskudd, fastrentelån og lån som fikser på referanserenter importeres fra bankens systemer på daglig basis. Rapportering skjer på daglig og månedlig basis til administrasjon og til styret.

#### **6.7.4 Valutarisiko**

Valutarisiko er knyttet til bankens utlån, plasseringer, inntekter, innskudd og ev. annen innlån/funding i valuta. I tillegg oppstår valutarisiko når banken gjør spotvekslinger for sine kunder. Banken tar ikke egne posisjoner i valuta.

Det benyttes spot-, termin- og swapavtaler i valutamarkedet til å avdekke bankens valutaeksponering. I den grad banken har utlån som overstiger innskudd i samme valuta vil banken normalt gjøre en valutaswap for å skaffe til veie valuta til utbetaling samt sikre valutarisikoen til hovedstolen. Plasseringer i obligasjoner i valuta sikres normalt med rentebytteavtaler med veksling av hovedstol i valuta (asset swaps), slik at også valutarisikoen sikres.

##### **6.7.4.1 Eksponering**

Valutaeksponering er bankens aktiva i valuta fratrukket bankens passiva i valuta.

Den aggregerte valutaposisjonen i alle valutaer skal ikke på noe tidspunkt overstige motverdien av kr 10 mill. Den maksimale resultateffekt regnes som 10 % av den aggregerte valutaposisjonen eller kr 1 mill. For å begrense risikospredning skal ikke nettoposisjon i USD overstige motverdien av kr 9 mill., og nettoposisjonen til andre valuta skal ikke overstige motverdien av kr 7,5 mill.

For å regne kapitaltillegget for valutarisiko skal det forutsettes en endring i kursen på utenlandsk valuta med 25 %. Beregningsgrunnlaget for Finanstilsynets stresstest i pilar 2-vurderingen er risikorammen for samlet nettoposisjon i valuta fratrukket 2 % av ansvarlig kapital. Det settes derfor ikke av kapital for valutarisiko i pilar 2.

##### **6.7.4.2 Styring og kontroll**

Banken legger alle valutainstrumenter i Treasurysystemet Portman. Rapportering skjer på daglig og månedlig basis til administrasjon og til styret.

#### **6.7.5 Kredittspreadsrisiko**

Kredittspreadsrisiko er knyttet til bankens beholdning av sertifikater og obligasjoner. Et rentepapirs kredittspread representerer marginen over NIBOR eller swaprenten som papiret betaler effektivt. Kredittspreads stiger som følge av at papirets kurs faller og faller når papirets kurs stiger. Kredittspreadsrisiko er risikoen for at banken får et tap på et papir som resultat av en økning i papirets kredittspread.

Kredittspreadsrisiko oppstår når banken plasserer overskuddslikviditet i sertifikater og obligasjoner. Denne risikoen kan ikke avdekkes direkte, men kan begrenses ved valg av papirer med høy rating og/eller kortere løpetid.

#### 6.7.5.1 Eksponering

Et papirs kredittspreadsrisiko er lik produktet av papirets markedsverdi, kredittvarighet og spreadendring. Papirets kredittvarighet heter også modifisert varighet og er tilnærmet lik papirets gjennværende løpetid.

Banken har valgt å måle kredittspreadsrisiko med metoden beskrevet i Finanstilsynets Rundskriv 12/2016 vedlegg 3, revidert oktober 2019. Kredittspreadsrisiko regnes ved å dele rentepapirene inn i risikoklasser basert på rating. Her brukes offisiell rating hvis det finnes, og hvis ikke brukes automatisk kredittscoring fra DNB eller andre banker. Statsobligasjoner denominert i egen valuta (NOK) inkluderes ikke i beregningen. Relevante fondsandeler klassifiseres i henhold til oppgitt gjennomsnittlig rating og gjennomsnittlig løpetid.

Rating	Risikoklasse	Spreadendring
AAA (stat utstedt i egen valuta)	1	0 bps
AAA (OMF)		70 bps
AAA		90 bps
AA (OMF)		90 bps
AA (inkl. uratet norsk kommune)		110 bps
A	2	140 bps
BBB	3	250 bps
BB	4	450 bps
B eller lavere	5	750 bps
Ikke ratet	-	300 bps

Bankens mål er at samlet kredittspreadsrisiko ikke skal overstige 8 % av bankens rene kjernekapital, og samlet kredittrisiko skal ikke på noe tidspunkt overstige 10 % av bankens rene kjernekapital.

#### 6.7.5.2 Risikospredning

Porteføljen er i stor grad diversifisert i forhold til alle vesentlige dimensjoner som enkeltutstedere, enkeltsektorer og geografiske områder. Det er etablert rammer som sikrer at posisjonen har god risikospredning, blant annet begrensninger på sektor og på enkeltutstedere.

Følgende rammer legges til grunn for bankens likviditetsportefølje:

- Stat og kommune 100 % av overskuddslikviditeten
- Kraft 30 % av overskuddslikviditeten
- Bank (senior usikret) 30 % av overskuddslikviditeten
- Obligasjoner med fortrinnsrett 60 % av overskuddslikviditeten
- Industri 30 % av overskuddslikviditeten.

Bankens portefølje består av papirer fra 30-40 utstedere. Utstedere av obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) består i stor grad av landsdekkende boligkredittforetak. Det er diversifisering mellom øvrige regionale utstedere.

#### 6.7.5.3 Markedslikviditet

Banken søker å ha en portefølje med høy markedslikviditet og det er etablert rammer og retningslinjer for bankens likviditetsrisiko. Det vurderes at hoveddelen av porteføljen har en høy likviditet med liten avstand mellom kjøps- og salgskurser og har en stor ordredybde i forhold til bankens eksponering.



Den største delen av porteføljen består av eiendeler som inngår i LCR med særlig høy likviditet. Disse består av papirer utstedt eller garantert av stater med høy rating, supranasjonale institusjoner og OMF'er med særlig høyt utestående beløp.

#### **6.7.6 Eiendomsrisiko**

Eiendomsrisiko består av markedsrisiko knyttet til posisjoner og direkte eierskap i eiendom, inkludert overtatte kredittengasjement innen eiendom.

Banken hadde ingen posisjoner i eiendom per 31.12.2020.

### **6.8 Finansierings- og likviditetsrisiko**

For bankens innlån er risikoappetitten å holde en lav til moderat likviditetsrisiko på kort og lang sikt. Bankens viktigste finansieringskilde foruten egenkapital, er innskudd og verdipapirlån. Banken har siden oppstart hatt lavt misligholdt volum og lave konstaterte tap og banken har opparbeidet en moden og diversifisert innlånsportefølje over tid. Banken skal ta liten markedsrisiko på innlån.

#### **6.8.1 Likviditetsrisiko**

Likviditetsrisiko måler bankens evne til å møte kortsiktige forpliktelser og til å sikre langsiktig finansiering av bankens eiendeler. Styring av likviditetsrisiko innebærer både en diversifisering av finansieringskilder og forvaltning av en overskuddslikviditet i instrumenter med forskjellig grad av likviditet. Banken må også tilfredsstillende regulatoriske likviditetskrav. Riktig styring av likviditetsrisiko gir verdiskapning og øker tilliten hos bankens investorer.

#### **6.8.2 Styring og kontroll**

Likviditetsrisiko holdes på et lavt til moderat nivå gjennom tiltak beskrevet i bankens policy, blant annet daglig rapportering, måling av likviditetshorisonter, forvaltning og bruk av stresstester. En orientering over bankens likviditetssituasjon rapporteres til styret månedlig. Beredskapsplanen viser at banken håndterer en likviditetskrise gjennom å utføre planlagte tiltak.

### **6.9 Operasjonell risiko**

#### **6.9.1 Definisjon**

Operasjonell risiko defineres som risiko for tap som måtte oppstå som konsekvens av svikt i interne rutiner og prosesser, menneskelige feil eller systemfeil. Operasjonell risiko er også risiko for feilrapportering som medfører feil beslutningsgrunnlag både internt og eksternt og risiko for at bankens løpende drift ikke fungerer tilfredsstillende.

Bankens operasjonelle risiko oppstår gjerne som følge av systemfeil eller kontrollfeil som medfører at ledelsen hindres i å overvåke eller kontrollere de øvrige risikoene eller at den normale transaksjonsbehandlingen hindres. I tillegg er banken utsatt for operasjonell risiko knyttet til utkontraktering. Bankens suksess avhenger av tjenestene ledelsen og andre sentrale ansatte yter, og det er en risiko for at banken ikke kan tiltrekke seg eller beholde slike personer. Videre er banken sterkt avhengig av IT-systemer og er eksponert for risikoen for svikt eller mangler i disse systemene. Banken er også utsatt for cyber-risiko.

#### IT-risiko

Bankens drift er sterkt avhengig av dens IT-systemer og banken er derfor utsatt for risiko knyttet til feil eller nedetid i disse systemene. Banken har utkontraktert all drift og vedlikehold av IT-systemer/ bankapplikasjoner på linje med de fleste andre norske banker. Utkontraktingen er regulert av et detaljert avtaleverk som blant annet omfatter krav til oppetider, driftsstans,

kontinuitetsplaner, kompensasjon/erstatning mv. Risikoen og økonomiske konsekvenser av alvorlig driftsstans/-feil er vurdert som lav. Det henvises her til bankens katastrofeberedskapsplan og overholdelse av IKT-forskriften. Banken har etter denne vurdering en høy toleranse for driftsavbrudd før de økonomiske konsekvensene blir betydelige. Banken har utover dette ingen vesentlig outsourcet virksomhet.

#### Regulatorisk risiko

Banken, som et finansforetak, er sterkt påvirket av omfattende regelverksutforming i Norge og fra EU gjennom EØS-avtalen, de senere årene særlig i forhold til kapitaldekningsregelverket. Banken er utsatt for compliance- og regulatorisk risiko, ved at endringer kan komme raskt eller ved at banken ikke har tolket gjeldende regelverk korrekt. Banken har gode rutiner for å fange opp regulatoriske endringer og forståelse av regelverk som er bindende for banken gjennom interne- og eksterne juridisk rådgivere, samt at flere personer i ledelsen deltar i eksterne fora, som eksempelvis styret i Finans Norge og Bankjuridisk forening.

#### Omdømme og renomérisiko

Banken er utsatt for omdømme- og renommérisiko, samt operasjonell risiko på grunn av kundeklager eller søksmål. Banken kan i tillegg bli negativt påvirket av interne- eller eksterne misligheter.

#### ESG-risiko

Bankens kredittvirksomhet skal til enhver tid ligge innenfor de etiske regler og standarder som god bankskikk tilsier. De etiske retningslinjene i banken har sitt overordnede utgangspunkt i respekten for menneskerettigheter og arbeidslivsstandarder og arbeidstakerrettigheter, hensynet til miljøet og bærekraftig utvikling samt bekjempelse av korrupsjon. Banken skal ha et bevisst forhold til sitt samfunnsansvar i utøvelsen av kredittarbeidet. Banken har en iboende omdømmerisiko knyttet til kreditter gitt til kredittkunder som ikke har vurdert sitt samfunnsansvar. Vurdering av risikoen knyttet til samfunnsansvar inngår i kredittvurderingen og drøftes i kredittsakene. Det skal særlig fokuseres på om kunden opererer i en bransje som typisk forbindes med svakt samfunnsansvar, som f.eks. dårlige arbeidsvilkår, høy miljøbelastning eller svak virksomhetsstyring.

Pareto Bank jobber med bærekraft gjennom kredittgivningen med den målsetting at bankens risiko innenfor bærekraft skal avdekkes og det skal skapes positiv endring for bankens kredittkunder innen bærekraft over tid. Banken skal identifisere, vurdere, overvåke og kontrollere risikoen i kredittsakene og utlånsporteføljen forbundet med bærekraft. For de miljømessige forholdene fokuserer man særskilt på fysisk risiko og overgangsrisiko. Fysisk risiko kan være forurensning og klimaendringer, mens for overgangsrisiko vektlegges omstillingsevne ved endret etterspørselsmønster, teknologi og tekniske løsninger. For de samfunnsmessige- og styringsmessige forhold vurderes det om kredittkunden typisk opererer i en bransje med svakt samfunnsansvar, som for eksempel dårlige arbeidsvilkår, høy miljøbelastning og/eller svak virksomhetsstyring. Banken påvirker disse faktorene gjennom identifisering, spørsmålsstilling og fastsettelse av vilkår.

Banken kan være utsatt for fysisk risiko og overgangsrisiko gjennom sin utlånsportefølje, men banken har et bevisst forhold til bærekraft i kredittgivningen og med løpetidene som er gjennomgående korte evner banken å gjøre løpende tilpasninger.

#### AML-risiko

Risiko knyttet til hvitvasking og terrorfinansiering representerer en iboende operasjonell risiko.

Banken arbeider kontinuerlig for å sikre etterlevelse av hvitvaskingsregelverket. En viktig del av arbeidet har vært implementering av bankens virksomhetsinnrettede risikovurdering i rutineverk og policy. Bankens styre har vedtatt en ny og oppdatert rutine for kundetiltak, rutine for

hvitvaskingsansvarlig og policy for økonomisk kriminalitet. Banken har fokusert på viktigheten av å gjennomføre risikobaserte kundetiltak og løpende oppfølging av kundetiltak. En forutsetning for dette arbeidet er at banken har identifisert risikoen banken er eksponert for relatert til hvitvasking og terrorfinansiering.

Videre jobber banken med den årlige oppdateringen av bankens virksomhetsinnrettede risikovurdering. Risikovurderingen skal vedtas i styret og vil resultere i flere risikoreduserende tiltak som skal implementeres. Tiltakene er risikobaserte og skal hindre at banken benyttes til gjennomføring av transaksjoner relatert til hvitvasking og terrorfinansiering.

### 6.9.2 Risikoprofil

Bankens forretningsmodell og relativt begrensede produktspekter vil i seg selv virke begrensende på den operasjonelle risikoen. Virksomheten drives fra ett kontor, har få ansatte, få kunder/konti, ingen kontanthåndtering og et svært begrenset transaksjonsvolum relativt sett til andre banker av samme størrelse. De aller fleste av bankens kunder bruker andre banker som hovedbank. Banken tilbyr ikke VISA-kort eller eget kredittkort. Banken inngår ikke i konsern.

Styret har vedtatt en målsetning om at den operasjonelle risikoen i banken skal være lav til moderat avhengig av den konkrete risikoen. Administrasjonen og ansatte i banken skal arbeide for at alle risikoer er avdekket, vurdert og håndtert på en tilfredsstillende måte og i henhold til målsetningen.

### 6.9.3 Eksponering hensyntatt i pilar 1

I Pilar 1 legger banken til grunn basismetoden for beregning av operasjonell risiko. Kapitalbehovet per 31.12.2020 er beregnet til MNOK 99,9.

### 6.9.4 Styring og kontroll

Banken søker å begrense operasjonell risiko gjennom god styring og kontroll ved etablering av gode kontrollrutiner, godt etablert rutineverk, compliance- og risikostyringsfunksjon, samt forsikringsdekning mot svindelanslag. Banken har internrevisor som fungerer som bankens tredjelinjeforsvar.

Den operasjonelle risikoen overvåkes blant annet ved registrering av avviksrapportering, kundeklager og eventuelle søksmål mot banken. Avvik fra lover, rutiner, kontrollhandlinger, policier og lignende skal avdekkes, løpende rapporteres, vurderes og nødvendige tiltak iverksettes. Videre skal avvik og hendelser under året gjennomgå av ledere i banken og benyttes som utgangspunkt for den årlige internkontrollgjennomgangen.

### 6.9.5 Vurdering av kapitalbehov knyttet til operasjonell risiko i pilar 2

Vurderingen av bankens kapitalbehov utover pilar 1 med tanke på operasjonell risiko er i hovedsak vurdert i forhold til større tap som følge av svindel/bedrageri av banken, herunder ikke kredittrelatert tap påført banken eller våre kunder/3. part. Operasjonell risiko vurderes til å være akseptabel lav. Banken vurderer derfor at det ikke er behov for kapital under pilar 2 for operasjonell risiko.

## 6.10 Gjenopprettingsplan

Alle banker i Norge har fra og med 2019 krav om å utarbeide en gjenopprettingsplan. Kravene til innhold er nærmere beskrevet i Finansforetaksloven kap. 20 og i Forskrift om utfyllende regler til finansforetaksforskriften kap. 20 del 4. Pareto Bank utarbeidet sin første gjenopprettingsplan 26.02.2020. En oppdatering av planen er vedtatt av styret den 28. april 2021.

Formålet med gjenopprettingsplanen er å vise hvordan banken ved hjelp av identifiserte tiltak kan gjenopprette bankens finansielle stilling fra en alvorlig stresset situasjon målt etter utvalgte nøkkelindikatorer. Det er lagt til grunn et krisescenario og indikatornivåer som er knyttet til kjente måltall. Indikatorene overvåkes løpende.

Det er gjennomført simuleringsøvelser for hvert tiltak enkeltvis for så å se virkningene av det enkeltes tiltak på de forskjellige indikatorene. Analysen viser at flere tiltak må benyttes sammen for å få en best mulig virkning av tiltakene, innenfor en akseptabel tidsramme og med et forutsigbart resultat.

Ved gjennomføring av internkontrollen hvert år skal gjenopprettingsplanen testes ved gjennomføring av en beredskapsøvelse. Risikostyringsansvarlig skal gjennomføre en simulert test av en krisesituasjon hvor et eller flere indikatornivåer er brutt. Det skal gjennomføres en praktisk øvelse hvor krisehåndteringsgruppen nedsettes, og gjennomfører en vurdering som igjen går til ledergruppen for beslutning. Øvelsen skal dokumenteres og lagres på hensiktsmessig format.

## 7 OPPSUMMERING OG VURDERING AV KAPITALBEHOVET

Pareto Bank har gjennomført en analyse av hele sin virksomhets risikonivå og kapitalbehov for å vurdere om det er samsvar mellom valgt risikonivå og bankens soliditet. Analysen skal også bidra til en effektiv og optimal egenkapitalbruk i forhold til virksomhetens omfang og risikoprofil.

Utgangspunktet for ICAAP-prosessen har vært alle risikoområder hvor banken har aktivitet og risiko. Banken har etablert policyer, rutiner og instruksjoner som har vært gjenstand for styrebehandling, herunder behandling av risikonivå og interne krav til risikorammer og -nivå. Det er etablert rutiner for rapportering av bankens regulatoriske krav og interne rammer basert på dette.

Selve prosessen for utarbeidelse, kvalitetskontroll og godkjenning av ICAAP, har styret gjort i samarbeid med bankens administrasjon. Det foretas også en uavhengig vurdering av dokumentet av bankens internrevisor.

Banken fikk et pilar 2-krav vedtatt av Finanstilsynet på 3,2 % av vektet beregningsgrunnlag i SREP for 2017. Bankens minstekrav til ren kjernekapital inklusiv pilar 2 er 14,2 % per 31.12.2020.

Styret har fastsatt en kapitalkravsmargin på 0,5 % av det risikovektede beregningsgrunnlaget. Den tar hensyn til bankens kapitalbehov i et fremoverskuende perspektiv, samt bankens forretningsmodell, handlingsrom og stresstestresultater.

Det er vesentlig usikkerhet i utvikling av fremtidige kapitalkrav. På grunn av dette setter ikke styret et langsiktig kapitalmål, men har fokus på kapasitet til moderat utlånsvekst samtidig som banken tilfredsstillende eksisterende kapitalkrav og bygger kapital for fremtidige krav. Det eksisterende kravet til ren kjernekapitaldekning inkludert kapitalkravsmargin er 14,7 %. Banken er godt kapitalisert med en ren kjernekapitaldekning på 16,8 % pr 31.12.2020.